

מסורת הש"ס

[illegible]

הגהות הב"ח

בַּקְדּוּשִׁין דף ע ע"ג:

מוסף רש"י

אשר לה' לרבות את
האומרים. לא תהייך כגן
החילוק בעומות חורג
דלשאר לה' קהל ויורה הוא
למדתם לה' בדין שואל
עליו לגבות (חבר) שאל
דקול ליה תתכבד עמיה
השמים ויטמאם עליו,
ומכיל אשר לה' לרבות את
בשר הקרבן לה' שם (אשר)
שומאם עוש כהם (אשר)
(ד.) מה חללן טעון
ביקור ד' ימים קודם
שהיטא שמייה
לגמורו שוק מה פסח
מזוקר ד' ימים תמקו
מנפשו ושמייה טעון
אף טעון שמייה
ד' ימים (מחנות שש)
בר המרת דר פוסלת.
דלס חסדו מריו ומתכבדו
מעשיו לחציו ששמייה אחר
רמננה לז' יאלס ד' (ביבוח)

רבינו חננאל

משאדשתי טוטאמט נמי
 אשדתי החליבו אן לא. ופשטי
 רבא טוטאמט אימירון
 טוטאמט ביש אימירב,
 שנאמר אשר לה' לרבות
 אימירון, ויכון ליה
 לטוטאמט אשר ליה
 לטוטאמט אימירון. בעי ר'
 זידא אקטוריו פסח מצרים
 הכינא אקטוריו פסח
 ליה נאמן ליהנן לן אר'
 שרשיקו בימיהן לן כלומר
 צלו אותם מנין מאכל
 אפולום. ועוד את טוטאמט
 רב ויסק ששן ומחביות
 הווי שם, אחד טוטאמט
 ושרשתי בחי המזחות ששן
 עליהם מן הדם, ומזבח
 להקרבא ליה איה שם, הלא
 משפח שאלכא.

[מתני'] מה בין פסח מצרים לפסח דורות פסח מצרים מקחו מבעשור וכו'. מנא לן דכתיב ויקחו להם, זה מקחו מבעשור ולא לדורות מבעשור.

ואקשינן אי הכי כל מה
וכר, ותניא מנין לתמיד
והיה לכם למשמרת עד
יש בו מום ארבעה ימים
ופסח דורות אמאי אינו
של חדש הזה כזה. ושנינן
כותיה הוה מרבינן ליה,
ולא פסח דורות. ושנינן
דאכלת בשר נוהג בזה כזה

מהו. מי מחייבי משום אוכלי קדשים בנ-
זרות וכל זר לא יאכל קדש (ויקרא כב)
בנזומות הגוף אשר לה' לנזות את הא-
שוקי(ו). צַר לִי בַשְּׁפֹד: ג' מנחות.
פסח דכתיב בעשור לחדש הזה וגו'
(שמות יב): וטעון הוא באורז אווז
גרסי': לילת אחד. מפרש בגמרא [ע"ש]:
ג' למחרת. ציקור שאל יאח
זו מום מצקרין אותו כל ארבעה
וכתיב הזה ה"ז דממעטי^ט [פסח דורות
וכלן שאר קרבנות: מה להלן כו'.
וכי היכי ללדורות בתמיד צעי ציקור
ה"ה ודאי לפסח דורות: ופסח דורות
נמי כו'. בניחוחא: שיהו כל עבודות
של חדש הזה כזה. כל פסחי דורות
הוקשו זה לזה ומיהו לענין מקחו
בעשור ראשון מהיה והאי הזה
דצעי ציקור דריש ליה למלתא אחריא
כדמפרש ואזיל: אלף הוה. דצעי
ציקור למה לי: למעוטי פסח שני.

מזיקור ארבעה ימים: דלוסיה. דהוי יום אחד כמו פסח מזרים וכי קא ממעט דכוחיה ממעט וזהו דגבי מקחו מבעשור על כרחיך למעוטי פסח דורות אחא דלילו למעוטי שני לא זאגטריך דהא זאמעט מהאי הזה דגבי זיקור ווימעט מזיקור ארבעה ימים וימס עשור דתרוויין משמעמי מההוא קרא דלמשמרת משמע זיקור ומקח ואיך הזה ממעט פסח דורות ממקח בעשור אבל מזיקור ארבעה ימים לא ממעט ליה אס לא הפרישו מבעשור יבקר שנים ושלא טלאים מבעשור שבעת שמיטה יקח א' מין: **לכדר' אצורן בן עזריה ורבי עקיבא.** ב"ק דברכות נאמר כאן בלילה הזה ונאמר להלן ועברתי בצרך מזרים בלילה הזה כו': ערל שמתו אחיו מחמת מילה: בן נכר. שנתנכרו מעשיו לאחי שבשמים. נראה צעירי ללא גרסינן גבי הדדי כל ערל וגו' כל בן נכר וגו' הכי נמי כו'. אלא הכי גרסי' כל ערל לא יאכל בו הכי כו' אמר קרא ועצדת אלה בו למת לו בו המרת דמי פוסלת ואין המרת דת פוסלת בתרומה ואיזטריב למיכתב ערל כו'. ולא גרסי' אלא מעתה תושב ושכיר כו' דהא תושב ושכיר כולי קרא יתירא הוא דתושב ושכיר אובל בפסח דתושב זה קניו כסף קניו עולם ונרעל ושכיר זה עבד עברי קניו קנין שנים ותרווייהו ישראל מעליה ניהו ואכלי פסחם כדאמרין ביבמות דהערל (דף ע. ו) וקרא יתירא הוא ומופנה לגזירה שוה נאמר תושב ושכיר בפסח ונאמר תושב ושכיר בתרומה כדמפרש ליה התם ואידי דתבציה כתב בו דידיה. ולשאון הספרים לא ידענא מאי שינויא דקא משני בו המרת דת פוסלת ואיך שייך המרת דת גבי תושב ושכיר הא ישראל מעליה ניהו ועוד וזה דרשה מזו דגבי בו נכר דרשינו לה

זהערל (ס:) ומלתה אותו אז הבעלים
העומד למול או עבד אינו אוכל פסח ע
(ימות ע.ד.) נאמר ממנו בפסח [שמות יב] ונא

כתובים ביה אמרנן לוח ולא לדורות, והא כתיב ביה
ועתה יקבור ארבעה ימים קדשם חשיטה, שנאמר חשיטה
בדעת עשר שיר, מה להלן ארבעה ימים קדשם חשיטה
בדעת חשיטה, ושנינא אמר תדכתי ביה תשבור
ביה קבור ארבעה ימים, והנתיב ועבדת את העבודה
הזאת למעוטי במוקד, ד' ימים קדשם חשיטה לפסח
ז"ל. אלא מעתה ואכלו את הבשר בלילה הזה, הכי
נא אכילת פסחים בלילה דאחריו מועבדת שיהיה כל
דנינו נהוג, למה לי דכתיב ורמנא הוה, ושנינא לא

מהו מדאישתרי טומאת בשר אישתרי נמי
טומאת אימורין או דילמא מאי דאישתרי
אישתרי מאי דלא אישתרי לא אישתרי אמר
רבא מכדי טומאת אימורין מהיכא איתרבי
מטומאת בשר דכתיב 'אשר לה'⁶ לרבות
את האימורין כל היכא דאיתיה לטומאת
בשר איתיה לטומאת אימורין "כל היכא
דליתיה לטומאת בשר ליתיה לטומאת
אימורין בעי רבי זירא אימורי פסח מצרים
היכא אקטרינהו א"ל אביי ומאן לימא לן דלא
שויסקי עבוד ועוד הא תנא רב יוסף ג'
מזבחות היו שם על המשקוף ועל שתי
המזוזות ותו מידי אחרינא לא הוה:
מתני' ימה בין פסח מצרים לפסח דורות
פסח מצרים מקחו מבעשור ומעון הזאה
באגודת אזוב ועל המשקוף ועל שתי
המזוזות ונאכל בחפזון בלילה אחד ופסח
דורות נוהג כל שבעה: **גמ'** מנא לן דכתיב
ידברו אל כל עדת ישראל לאמר בעשור
לחדש הזה ויקחו זה מקחו מבעשור ואין
פסח דורות מקחו מבעשור אלא מעתה
יהיה לכם למשמרת עד ארבעה עשר יום
לחדש הזה הכי נמי זה מעון ביקור ד' ימים

קודם שחיטה ואין אחר מעון ביקור ^ד והתני
ששטען ביקור ד' ימים קודם שחיטה שנא' ^ד ת
הוא אומר והיה לכם למשמרת עד ארבעה
ימים קודם שחיטה אף כאן מעון ביקור ד'
דכתיב תשמרו ופסח דורות גמי הכתיב ^ד וענ
הזה ^ד שיהו כל עבודות חדש זה כזה אלא
דכוותיה אלא מעתה דכתיב ^ד ואכלו את הבכור
בלילה ואין אחר נאכל בלילה אמר קרא ועבדו
לי ^ד לכדר' אלעזר בן עזריה ור"ע אלא מעתתה ד
ה"ג דבו אינו אוכל אבל אוכל בפסח דורות ^ד
לי ^ד דבו אינו אוכל אבל הוא אוכל במצוה ומרדכי
יאכל בו ה"ג דבו אינו אוכל אבל אוכל הוא
אלא בו למא לי ^ד בו המרת דת"י פוסלת וא
ואיצטריך למיכתב ערל ואיצטריך למכתב
משום דמאס אבל בן נכר לא מאס אימא
משום דאין לבו לשמים אבל ערל דלבו לשמ
תשוב ושכיר לא יאכל בו הכי גמי דבו הוא ^ד
דורות אמר קרא ועבדת אלא בו למא לי בו ה'
פוסלת בתרומה אלא מעתה ^ד ומלתה אותו אז
אוכל בפסח דורות אמר קרא ועבדת אלא בו ^ד
ואין מילת זכריו ועבדיו מעבדת בתרומה אלא
בו ה"ג דבו אינו שובר אבל שובר בפסח ד
למא לי ^ד בו בכשר ולא בפסול אלא מעתה דכ
אי אתה אוכל אבל אתה אוכל נא בפסח דור
למא לי ^ד לכדרבא א"ר יצחק: ונאכל בחפזון וכ
אותו בחפזון אותו נאכל בחפזון ואין אח
נוהג כל שבעה וכו': אמאי קאי אי לימא אס

אכל בו ואי לא מל את עבדו לא יאכל חיה דמילת זכר
שימול אותם דכתיב [שמות יב] המול לו כל זכר ואי יקרב
ר ממנו דמער [דברים כו] מה להלן ערל אסור בפסח אף כא

אקשין חוב אלא מעתה כל ערל לא
היה כפסח דורות. וטעם שאני החם
הדחית ערל וכן וטעם וישיבתי ושכרתי
שימול עצמו וישיבתי ועבדתי. וטעם
הוא שהיה כל עבדותו של חם הזה
כפסח מצרים מדעם ממש חם הזה
פ' הערל דאמרין מנין לערל שאסור
מפנה לרין ממש יורה שהיה, וחד
סוד שרש כל מעשה ידיו שנואם

למעושי פסח שני ודביותה.
 לפסח דורות מרבין
 מועצת דליכא למימר דהוה דמקחו
 מבעשור נמי זא למעט פסח שני
 דאין מקחו מבעשור ולא נמעט פסח
 דורות דהא לפסח שני לא אינטריך
 כיון דלא בעי ציקור לא בעי נמי
 שיהא מקחו מבעשור:

אבל אתה שובר בפסח דורות
אמר קרא ועברת. תימה
לריב"א אמאי אינטיך להי ועבדת
הא כיון דכמיז בפסח שני ועמס לא
ישברו בו כל שכן בראשון:
אורתו בחפזון ואין אחר בחפזון.
קשה לריב"א אמאי לא פריך
ואימא אותו בחפזון ואין פסח שני
נאכל בחפזון אבל פסח דריות
הכי נמי נאכל בחפזון מועדנת:
(שי"ר לעמוד ב:)

נאכל בחפזון לילא אחד וזה"ה
לפסח דורות. ואם תאמר
א"כ אמאי תנייה כלל במתניתין
כיון דשום בזה יש לומר דתנייה
אגב דבעי למיתני וחמורא כל היום
ופסח דורות נוהג כל שצעה:

קודם
בן בג אומר מניין לתמיד
מזרו להקריב לי במועדו ולהלן
שר מה להלן טעון ביקור ד'
ם קודם שחיטה שאני התם
ת את העבודה הזאת בחדש
והוא הוזה למעוטי פסח שני
בלילה הוזה ה"ג דוה נאכל
את העבודה אלא הוזה למה
במקור זכר לא יאכל בו

ר קרא ⁵ועבדות אלא בו למה
אלא מעתה ⁶ח (וכל) בן נכר לא
ת לזירות אמר ⁷קרא ועבדת
המרת דת פוסלת בתרומה
נכר ⁸דאי כתב רחמנא ערל
צריכא ואי אשמעינן בן נכר
אימא לא צריכא אלא מעתה
ו אוכל אבל אוכל הוא בפסח
ת דת פוסלת ואין המרת דת
כל בו ה"נ דבו אינו אוכל אבל
יבו מילת זכריו ועבדיו מעכבת

תה דכתיב ¹¹ועצם לא ישברו
ת אמר קרא ועבדת אלא בו
ב ¹²אל תאכלו ממנו נא ממנו
אמר קרא ועבדת אלא ממנו
מנא לן דאמר קרא ¹³ואכלתם
נאכל בחפזן: ופסח דורות
ז ¹⁴פסח כל שבעה מי איכא
אלא

ועצדיו מעבצת צפסח אס יש לו בן
שמותו: דררצא א"ר יאחק. צפ' הערל
יל אסור צמעשר: ט' צחפון. צמהירות:
ואלל

כ"ו וכל כן נכר לא יאכל בו דכתיב בפסח מפסים יב ועבדת כדארמון, ומרבינן בפסח דורות מועבדו גר תושב ושכיו ולא גר צדק פסילות ומשומדות ס"ו, איתליא נא ממנו, אלו כולם תפסו מועבדו פ"ב בפסח דורות. ומיזן דארביי פסח דורות כפסח ששנינן הני ממנו מבינן להו כדרשיניהו פ"ב כפסח מעשר, אמר רבא אמר ר' יצחק תלתא ממנו כתי' עשה אחר אל תעשה, ושלשה ממנו כתיב במע' אחר מומה לזון ממנו גזירה שוה. ופסח דורות

יב א מיי פ"ו מהל' ק"פ
הלכה ח:
כ ב מיי פ"ו מהלכות
ק"פ הלכה טו:
כא א מיי פ"א מהל'
תמידן הלכה ט:
כב ד מיי פ"ט מהל'
ק"פ הלכה ח:
כג ה שם הלכה ז:
כד ו מיי פ"ט מהל'
ק"פ הלכה ו נוספה
הלכה:
כה ז מיי פ"ו מהל'
תרומוה ה' ויב:

תורה אור השלם

1. וְהִנֵּשׁ אֶשֶׁר תֵּאֵבֵךְ
 בְּשֵׁר מִזְבֵּחַ הַשְּׁלָמִים
 אֲשֶׁר לַיהוָה וְשִׁמְטָתוֹ עִיר
 וְנִרְתָּה הַנֶּשֶׁף הַהוּא
 מַעֲמִי: וְיָרָא כֵן
 2. דְּבָרֵי אֵל בֵּן עֲדַת
 יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר בְּשֵׁר
 לְחֹשֶׁה הוּא יִחְשֹׂה לָהֶם
 אִישׁ שֶׁהָיָה אֲבֹה שֶׁנִּי
 לָתֵת: שְׁמוֹת בִּי
 3. וְהָיָה לָכֵם לַעֲשׂוֹת
 עַד אֲרֻעָה עָשָׂר יוֹם
 לְחֹשֶׁה הַזֶּה וְשִׁמְטָתוֹ אֵין
 4. בֶּן קָטָל הוּא יִחְשֹׂה אֶת
 הַעֲרֻבִים: שְׁמוֹת בִּי
 5. צוּ אֲנִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל
 וְאָמַרְתָּ אֵלֵיהֶם אֶת קִרְבִּי
 לְחַמֵּי לֹאשִׁי רִיחַ נִיחֹחַ
 6. תִּשְׁמְרוּ לְהַחֲרִיב לִי
 בְּמוֹעֵד: כִּמְדֹר כִּהֵן
 7. וְהָיָה בִּי יִבְיָק יְיָ וְחָלִי
 אֲרֵץ הַבְּעֵנִי וְהַחֲרִיב
 וְהָאֲמֹרִי וְהַחֲרִיב וְהַחֲרִיב
 אֲשֶׁר בְּשֵׁר לְבָתְּיָךְ
 8. לָתֵת לָךְ אֲרֵץ וְכֵן חֲלָב
 וְדָבֶשׁ וְעֵבְרֹת וְכֵן
 9. הַקְּבֵדָה הַזֹּאת בְּהֵרֶשׁ
 הַיָּדָה: שְׁמוֹת בִּי
 10. וְאֶבְלֹא אֶת הַבֶּשֶׁר
 לְחֵלֶל הַזֶּה צִלִּי אֵין
 11. וְנִצּוֹל וְנִצּוֹל מִיִּרְיִים
 יֵאֲבָלָה: שְׁמוֹת בִּי
 12. וְכֵן יִגְדֹר אֲתָךְ
 13. וְעֵשֶׂה פֶסַח לִי הַחֲמוּל לִי
 14. בֶּן וְכֵן אֲרֵץ קִרְבִּי לְעֵשׂוֹ
 15. וְהָיָה כְּאוֹרֵךְ הָאֲרֶץ וְכֵן
 16. עֲקֵל אֲבִיכָה לִי
 17. שְׁמוֹת בִּי מֵחַ
 18. וְיֵאֲמֹר יְיָ אֵל מִחָ
 19. וְהָיָה וְהָיָה חֶקֶת הַפֶּסַח
 20. בֶּן וְכֵן אֲרֵץ יֵאֲבָלָה
 21. שְׁמוֹת בִּי מֵחַ
 22. חֶקֶת וְחֶקֶת לִי
 23. יֵאֲבָלָה: שְׁמוֹת בִּי
 24. וְכֵן וְכֵן אֲרֵץ יֵאֲבָלָה
 25. וְכֵן וְכֵן אֲרֵץ יֵאֲבָלָה
 26. וְכֵן וְכֵן אֲרֵץ יֵאֲבָלָה
 27. וְכֵן וְכֵן אֲרֵץ יֵאֲבָלָה
 28. וְכֵן וְכֵן אֲרֵץ יֵאֲבָלָה
 29. וְכֵן וְכֵן אֲרֵץ יֵאֲבָלָה
 30. וְכֵן וְכֵן אֲרֵץ יֵאֲבָלָה
 31. וְכֵן וְכֵן אֲרֵץ יֵאֲבָלָה
 32. וְכֵן וְכֵן אֲרֵץ יֵאֲבָלָה
 33. וְכֵן וְכֵן אֲרֵץ יֵאֲבָלָה
 34. וְכֵן וְכֵן אֲרֵץ יֵאֲבָלָה
 35. וְכֵן וְכֵן אֲרֵץ יֵאֲבָלָה
 36. וְכֵן וְכֵן אֲרֵץ יֵאֲבָלָה
 37. וְכֵן וְכֵן אֲרֵץ יֵאֲבָלָה
 38. וְכֵן וְכֵן אֲרֵץ יֵאֲבָלָה
 39. וְכֵן וְכֵן אֲרֵץ יֵאֲבָלָה
 40. וְכֵן וְכֵן אֲרֵץ יֵאֲבָלָה
 41. וְכֵן וְכֵן אֲרֵץ יֵאֲבָלָה
 42. וְכֵן וְכֵן אֲרֵץ יֵאֲבָלָה
 43. וְכֵן וְכֵן אֲרֵץ יֵאֲבָלָה
 44. וְכֵן וְכֵן אֲרֵץ יֵאֲבָלָה
 45. וְכֵן וְכֵן אֲרֵץ יֵאֲבָלָה
 46. וְכֵן וְכֵן אֲרֵץ יֵאֲבָלָה
 47. וְכֵן וְכֵן אֲרֵץ יֵאֲבָלָה
 48. וְכֵן וְכֵן אֲרֵץ יֵאֲבָלָה
 49. וְכֵן וְכֵן אֲרֵץ יֵאֲבָלָה
 50. וְכֵן וְכֵן אֲרֵץ יֵאֲבָלָה
 51. וְכֵן וְכֵן אֲרֵץ יֵאֲבָלָה
 52. וְכֵן וְכֵן אֲרֵץ יֵאֲבָלָה
 53. וְכֵן וְכֵן אֲרֵץ יֵאֲבָלָה
 54. וְכֵן וְכֵן אֲרֵץ יֵאֲבָלָה
 55. וְכֵן וְכֵן אֲרֵץ יֵאֲבָלָה
 56. וְכֵן וְכֵן אֲרֵץ יֵאֲבָלָה
 57. וְכֵן וְכֵן אֲרֵץ יֵאֲבָלָה
 58. וְכֵן וְכֵן אֲרֵץ יֵאֲבָלָה
 59. וְכֵן וְכֵן אֲרֵץ יֵאֲבָלָה
 60. וְכֵן וְכֵן אֲרֵץ יֵאֲבָלָה
 61. וְכֵן וְכֵן אֲרֵץ יֵאֲבָלָה
 62. וְכֵן וְכֵן אֲרֵץ יֵאֲבָלָה
 63. וְכֵן וְכֵן אֲרֵץ יֵאֲבָלָה
 64. וְכֵן וְכֵן אֲרֵץ יֵאֲבָלָה
 65. וְכֵן וְכֵן אֲרֵץ יֵאֲבָלָה
 66. וְכֵן וְכֵן אֲרֵץ יֵאֲבָלָה
 67. וְכֵן וְכֵן אֲרֵץ יֵאֲבָלָה
 68. וְכֵן וְכֵן אֲרֵץ יֵאֲבָלָה
 69. וְכֵן וְכֵן אֲרֵץ יֵאֲבָלָה
 70. וְכֵן וְכֵן אֲרֵץ יֵאֲבָלָה
 71. וְכֵן וְכֵן אֲרֵץ יֵאֲבָלָה
 72. וְכֵן וְכֵן אֲרֵץ יֵאֲבָלָה
 73. וְכֵן וְכֵן אֲרֵץ יֵאֲבָלָה
 74. וְכֵן וְכֵן אֲרֵץ יֵאֲבָלָה
 75. וְכֵן וְכֵן אֲרֵץ יֵאֲבָלָה
 76. וְכֵן וְכֵן אֲרֵץ יֵאֲבָלָה
 77. וְכֵן וְכֵן אֲרֵץ יֵאֲבָלָה
 78. וְכֵן וְכֵן אֲרֵץ יֵאֲבָלָה
 79. וְכֵן וְכֵן אֲרֵץ יֵאֲבָלָה
 80. וְכֵן וְכֵן אֲרֵץ יֵאֲבָלָה
 81. וְכֵן וְכֵן אֲרֵץ יֵאֲבָלָה
 82. וְכֵן וְכֵן אֲרֵץ יֵאֲבָלָה
 83. וְכֵן וְכֵן אֲרֵץ יֵאֲבָלָה
 84. וְכֵן וְכֵן אֲרֵץ יֵאֲבָלָה
 85. וְכֵן וְכֵן אֲרֵץ יֵאֲבָלָה
 86. וְכֵן וְכֵן אֲרֵץ יֵאֲבָלָה
 87. וְכֵן וְכֵן אֲרֵץ יֵאֲבָלָה
 88. וְכֵן וְכֵן אֲרֵץ יֵאֲבָלָה
 89. וְכֵן וְכֵן אֲרֵץ יֵאֲבָלָה
 90. וְכֵן וְכֵן אֲרֵץ יֵאֲבָלָה
 91. וְכֵן וְכֵן אֲרֵץ יֵאֲבָלָה

רבינו חננאל (המשך)

דיליף הזה הזה מועברת ביה בארץ מצרים, וכתוב ביה כחצות הלילה אני יוצא וגו', מה להלן הזה דכתיב עד חצות אף הזה דכתיב באכילת פסחים עד חצות. ופירושו בסוף מסכתא זו.

וידחו מפסח מצרים וכשרין
אכילת הבשר בלילה הזה
ועיכוב אכילתו בפסח עד
את העבודה הזאת בחדש
המצרים, ממנו ממנו דכתיב
ושמיה דר' יצחק ביבמות
בפסח, חד לגופיה, וחד
חד לגופיה וחד שמותר
כל שבעה. ואוקימנא הכי